

جواهر فروش و جهانگرد فرانسوی بود که دوبار به ایران سفر کرد. او در سفر دومش به ایران که در سال ۱۰۵۲ ه‍.ش انجام شد، ۴ سال در ایران ماندو ارتباطات گسترده‌ای با دربار صفوی برقرار کرد. کتاب «سفرنامه‌شاردن» که اصل آن در ۱۰ جلد تدوین شده، یکی از مهم‌ترین منابع بررسی و پژوهش در باره شرایط سیاسی، فرهنگی و اجتماعی ایران در دوره صفوی است.

ژان شاردن
(۱۰۹۲–۱۰۲۲ ه‍.ش)

جلوه‌های تاریخ و هنر اسلامی در «نقش جهان»

عمارت عالی قاپو مزین به نقاشی‌های مینیاتوری استاد رضا عباسی است که اعجاب بسیاری از هنرمندان اروپایی، مانند «فردریشارد» را که در دوره قاجاریه از عالی قاپو دیدن کرده، برانگیخته است.

مسجد جامع عباسی

مسجد جامع عباسی یا مسجد امام (ره)، در ضلع جنوبی میدان نقش جهان قرار دارد و می‌توان آن را مهم‌ترین شاهکار معماری در میدان نقش جهان نامید. مسجد در دوره شاه عباس یکم ساخته شده است. گنبد مسجد که به لحاظ ساخت و تزئینات بی‌نظیر است، ۵۲ متر ارتفاع دارد. مناره‌های دو طرف گنبد با ارتفاع ۴۸ متر و مناره‌های سر در، با ارتفاع ۴۲ متر، بنا شده‌اند. کتیبه‌سر در مسجد به خط استاد علیرضا عباسی است و افزون بر او، خطاطان شهیری همچون عبدالباقی تبریزی، محمدرضا امامی و محمد صالح امامی در آن هنرنمایی کرده‌اند. از ویژگی‌های معماری این مسجد، انعکاس صدا، زیر گنبد اصلی است و برای آنکه باد یزدکنندگان به این ویژگی پی برند، کف مسجد و دقیقاً زیر مرکز گنبد، سنگ مرمری با رنگی متفاوت، نصب کرده‌اند. علت انعکاس صدا، دو پوششی بودن گنبد و فضای ۱۶ متری میان دو لایه است. در طبقه بالای مسجد، غرفه‌هایی ساخته‌اند که در دوره صفویه، محل زندگی طلاب علوم دینی بوده است. کاشی‌های داخل مسجد، در زمره زیباترین و هنرمندانه‌ترین کاشی‌هایی است که در تزئین مساجد جهان اسلام، مورد استفاده قرار گرفته است.

و معرق‌های داخل آن، با خط دلنواز «علیرضا عباسی» تزئین شده است. با توجه به هم‌زمانی تکمیل بنا با ورود «شیخ لطف‌آ... جبل عاملی» به اصفهان، به فرمان شاه عباس، نام این مسجد را «شیخ لطف‌آ...» گذاشتند. از ویژگی‌های خاص این مسجد، نداشتن صحن و مناره است که در معماری مساجد، جزء لاینفک بنا محسوب می‌شود. گنبد مسجد، از ارتفاع زیادی ندارد، اما کاشی‌های روی گنبد و محراب مسجد نیز نقش‌های اسلیمی سر در آن، از شاهکارهای کم‌مانند معماری اسلامی محسوب می‌شود.

عمارت عالی قاپو

عمارت عالی قاپو یا «دولخانه‌مبار» نقش جهان، مرکز حکومتی دوره صفوی است که ضلع غربی میدان نقش جهان قرار دارد. ساختمان عمارت، در دوره شاه عباس یکم به پایان رسید و در دوره‌های بعد، تغییراتی در آن به وجود آمد. عالی قاپو در ۵ طبقه و از آجر ساخته شده است. عبارت «عالی قاپو» را «سر در کلند» معنا کرده‌اند. در طبقه نخست عمارت، دو تالار وجود دارد که در دوره صفوی، به ادارات دولتی یا «دیوانخانه» اختصاص داشته است. در طبقه سوم عمارت، تالاری زیبا با ۱۸ ستون و دروس‌طمان حوضی از جنس سنگ مرمر، با تزئینات مسین، قرار داشت. در آخرین طبقه این عمارت، تالار موسیقی قرار دارد که طراحی آگوستینک سقف و دیوارهای آن، باعث انعکاس بهتر صدای موسیقی در تالار می‌شد. افزون بر این ویژگی‌های منحصربه‌فرد، اسلام، مورد استفاده قرار گرفته است.

معماران چیره‌دست

طراحی میدان را دو معمار چیره‌دست به نام‌های «استاد محمد رضا اصفهانی» و «استاد علی اکبر اصفهانی» انجام دادند؛ معمارانی که نامشان بر کتیبه‌سر در مسجد جامع عباسی که امروزه به مسجد امام (ره) معروف است و مسجد شیخ لطف‌آ... حک شده است. در چهار طرف میدان نقش جهان، ۴ بازار ساخته شد که بعدها به مرکز اصلی تجارت شهر اصفهان تبدیل شد. افزون بر این، ۴ بنای مجلل و باشکوه نیز در هر طرف میدان ساخته شد؛ در غرب، عمارت عالی قاپو به عنوان مقر حکومتی، در شرق، مسجد شیخ لطف‌آ... در شمال، سر در زیبای بازار قیصریه و در جنوب، مسجد زیبای جامع عباسی. «ژان شاردن»، جهانگرد مشهور فرانسوی که در سال ۱۰۴۴ ه‍.ش از اصفهان و میدان نقش جهان دیدن کرده است، در سفرنامه خود می‌نویسد: «در اطراف این بناهای عالی، پایه و منجنیق‌هایی از چوب قرار داده‌اند که روی آنها، از پایین تا بالا، جای چراغ ساخته شده است و در جشن‌ها و اعیاد، روی آنها چراغ می‌گذارند و نور روشن می‌کنند. در هیچ کجای دنیا چنین چراغانی باشکوهی دیده نمی‌شود؛ زیرا تعداد این چراغ‌ها در حدود ۵۰ هزار عدد است.

مسجد شیخ لطف‌آ...

مسجد شیخ لطف‌آ... با گنبد زیبا و درخشان، در شرق میدان نقش جهان قرار دارد. در دوره صفویه، گاه به این مسجد، مسجد «صدر» و «فتح»... نیز می‌گفتند. معمار مسجد، همان‌طور که اشاره شد، «استاد محمدرضا اصفهانی» است و کاشی‌ها

آن را «نقش جهان» می‌نامیدند. در دوره سلجوقیان که اصفهان مدتی به عنوان پایتخت برگزیده شد، فعالیت‌های عمرانی فراوانی در این شهر صورت گرفت. اما این فعالیت‌ها، به طور عمده، در بافت قدیمی شهر انجام شد و «نقش جهان»، جایی که بعدها محل ساخت میدان مشهور شهر شد، از این توسعه محدود، بهره‌چندانی نبرد.

صفویه‌شکوه «نقش جهان»

به دستور شاه عباس یکم، پایتخت صفویه در سال ۹۷۷ ه‍.ش، از قزوین به اصفهان منتقل شد. تا پیش از پایتخت شدن اصفهان، این شهر تنها یک میدان داشت، میدانی به نام «کنه میدان» که امروزه به «سبز میدان» معروف است. شاه عباس، در رونق اصفهان بسیار کوشید. در عهد او بود که معماران بزرگی همچون شیخ بهایی، طرحی از یک شهر بزرگ و مدرن را برای اصفهان ریختند. شاه عباس یکم، بافت قدیمی شهر اصفهان را تغییر نداد و تصمیم گرفت اصفهان را از اطراف، گسترش دهد. «جیان‌روبر تواسکار چیا»، در کتاب «هنر صفوی» زُند و قاجار، می‌نویسد: «در مرکز شهر اصفهان، میدان نقش جهان، که مستطیلی شکل بود و بالغ بر ۱۶۰۰ پا، طول داشت، ساخته‌شد. این میدان را برای بازی چوگان در نظر گرفته بودند. در فاصله نزدیک به میدان، خیابان مشجری به نام چار باغ یا بی‌ریزی شد که کوچه‌های قدیمی، پرپیچ‌وخم و خاکی شهر را در یک خط مستقیم دو مایلی قطع می‌کرد. میدان و خیابان این گونه بر شهر قدیمی اصفهان تحمیل شد و فضای معماری آن را دگرگون کرد.» با این حال، اسکار چیا، اشاره‌ای به ویژگی‌های منحصر به فرد معماری میدان و ابنیه اطراف آن نکرده است. میدان نقش جهان، به طول ۵۰۵ و عرض ۱۶۰ متر، طوری طراحی شده بود، که در تمام مدتی که خورشید در آسمان درخشید، تمام میدان از نور مستقیم آن روشن می‌شد.

با این حال، تاریخ شکل‌گیری میدان نقش جهان، به پیش از دوره صفویه بازمی‌گردد. در عهد سلجوقی، زمین صاف و هموار میدان را «کوشک» می‌نامیدند؛ جایی که در آن جشن‌ها و مراسم رسمی برگزار می‌شد و گاه، مکانی برای تنبیه خاطیان و مجرمان بود. برخی از مورخان بر آنند که تا پیش از صفویه، در محل فعلی میدان، باغی مصفا و جود داشت که

نمایی از میدان نقش جهان، در دوره قاجار که توسط جهانگردان اروپایی کشیده شده است.

پاورقی

•••

گروه‌های چپ در ایران (بخش نهم)

چگونگی شکل‌گیری حلقه مشهد

شد. آن دو، با هم به جلسات کانون می‌رفتند. «مسعود احمدزاده» بعدها در بازجویی‌های خود در باره «امیرپرویز پویان» گفت: «پویان از دوره دبیرستان، شدیداً به فعالیت‌های اجتماعی علاقه داشت و این فعالیت را در چارچوب مذهب انجام می‌داد و سر همین جریان، مدتی به زندان افتاد. با این حال، مسلم است که «امیرپرویز پویان» طی سال‌های پایانی دبیرستان، به تدریج از مذهب فاصله گرفته است. «محمود نادری» می‌نویسد: «از محمدرضا حکیمی نقل شده است که روزی پویان آدم‌در فرفیق مسعود احمدزاده بود، به افتخار او، نام این گروه را گروه رفیق مسعود می‌گذاریم.» با این حال، نقش «امیر پرویز پویان» در تشکیل و اداره گروه، کمتر از «مسعود احمدزاده» نبود. «محمود نادری» در کتاب «چریک‌های فدایی خلق» معتقد است که فکر تأسیس گروه احمدزاده-پویان، ابتدا توسط «امیرپرویز پویان» مطرح شد. «نادری» آغاز فعالیت گروه را بین سال‌های ۱۳۴۶ تا ۱۳۴۷ می‌داند. برای آنکه نسبت به گرایش‌ها و اعتقادات چریک‌های فدایی خلق اطلاعات کامل‌تری به دست آوریم، لازم است ابتدا گروه احمدزاده-پویان را که به «حلقه مشهد» نیز معروف بود، بشناسیم.

امیرپرویز پویان که بود؟

«امیرپرویز پویان» در سال ۱۳۲۵ ه‍.ش، در محله «سلسبیل» تهران متولد شد. پدرش که کارمند یکی از ادارات دولتی بود، چند سال بعد به مشهد منتقل شد و پویان تحصیلات ابتدایی و متوسطه خود را در این شهر گذراند. او فعالیت‌های اجتماعی و سیاسی خود را در «کانون نشر حقایق اسلامی» آغاز کرد. مرکزی که به همت «استاد محمدتقی شریعتی» و برای مقابله با تفکرات انحرافی و به خصوص، مارکسیسم، تأسیس شده بود. با این حال، فعالیت‌های اعتقادی و فکری کانون، برای «امیرپرویز پویان» راضی‌کننده نبود. او اعتقاد داشت فعالیت‌های کانون به کارهای فکری و اعتقادی محدود شده است، در حالی که «امیرپرویز پویان» به فعالیت‌های آشکار سیاسی و اجتماعی علاقه بسیاری داشت. او در دوره دبیرستان با «مسعود احمدزاده» که پدرش از فعالان سیاسی مشهد بود، آشنا

همسر عزیزم

جناب آقای دکتر علی فوزانفر
دانشیاری دانشگاه دندانپزشکی مشهد
توفیقات روز افزون را خواستارم
دکتر حمیده امجدات محمدی پور

جناب آقای مهندس حمیدبنایی

موفقیت جنابعالی به عنوان نماینده منتخب مردم شریف شهرستانهای **کناباد و بجستان در دهمین دوره انتخابات مجلس شورای اسلامی** را تبریک گفته و برایتان سلامتی و توفیق روزافزون مسئلت دارم.

مهندس جواد سلیمانی
مدیرعامل شرکت کیهان راه شرق

دوست گرامی

جناب آقای دکتر محسن موبتی
متخصص محترم قلب و فلوشیپ بال و آنژیوپلاستیک
افتتاح مطب جنابعالی را به آدرس کوچه‌های تبریک عرض نموده و از خداوند ادامه توفیق خدمت به بیماران نیازمند را مسئلت می‌نمایم.
دکتر مجید غفور میرنی
دکتر محمدعلی کیانی
دکتر محمدحسین عسگریان
دکتر سید جواد حسینی

جناب آقای دکتر علی فوزانفر

ارتقاء علمی شما بزرگوار را به مرتبه **دانشیاری** تبریک عرض نموده، سلامت و تداوم موفقیت‌های علمی شما را از خداوند متعال خواستاریم
مهندس سید مهدی محمدی پور و بانو

جناب آقای مهندس عبد... حاتمیان

انتخاب شایسته جنابعالی را به عنوان نماینده مردم در گز در مجلس شورای اسلامی صمیمانه تبریک عرض می‌نمایم.
فوجان-مدیرعامل مجتمع دامپروزی بهار خبوشان

برادر مومن و انقلابی

جناب آقای رضا شیران خراسانی
موفقیت حضرتعالی را در انتخابات دهمین دوره مجلس شورای اسلامی به شما تبریک عرض نموده موفقیت شما در مسیر پیش رو را از خداوند متعال خواستارم.

حامد حاتمینی نیا

جناب آقای هادی شوشتری
انتخاب شایسته و به حق جنابعالی را به عنوان نماینده مردم قوچان و فاروج در دهمین دوره انتخابات و راه یابی مجدد به مجلس شورای اسلامی صمیمانه تبریک عرض می‌نمایم
جمعی از اعضای شورای اسلامی شهر قوچان

جناب آقای هادی شوشتری
انتخاب آگاهانه و شایسته جنابعالی را به عنوان نماینده مردم قوچان و فاروج در مجلس شورای اسلامی صمیمانه تبریک عرض نموده، توفیق روز افزونتان را آرزو مندیم
فوجان-مدیرعامل مجتمع دامپروزی بهار خبوشان

دوست گرامی

سرکار خانم دکتر افون فطلی نژاد
ارتقاء جنابعالی را به مقام ارزنده **استادی** تبریک عرض می‌کنم.
دکتر شهزاد نوذری

جناب آقای دکتر سید احسان قاضی زاده ماشینی

نماینده منتخب مردم شریف منطقه سرخس-فریمان و بخش رضویه
تحقق حماسه‌ی حضور پرشور و کم نظیر مردم همیشه در صحنه و انتخاب شما منادی وحدت و اتحاد را در مجلس دهم شورای اسلامی تبریک گفته دوام توفیقات شما را خدمت به مردم از درگاه حضرت سبحان خواستاریم
سیدابراهیم فاضل حسینی (فاضلی)
مدیرمرکز اسلامی منطقه مشهد-سرخس
مدرسین، طلاب، کارکنان دارالعلوم تعلیم القرآن والسنة (شورک ملکی)

جناب آقای دکتر جلیل رحیمی جهان آبادی

نماینده منتخب مردم شریف تربت جام-تایباد در مجلس شورای اسلامی
صحنه حماسی و پرشور و حضور ستایش برانگیز و مسئولانه مردم در انتخاب شما اسوه وحدت و اتحاد و همبستگی را تبریک عرض می‌کنیم دوام توفیقات شما را در خدمت به مردم این خطه از خدای متعال خواستاریم
سیدابراهیم فاضل حسینی (فاضلی)
مدیر حوزه جامعه الاسلامیه العربیه الاحناف
مدرسین-طلاب-کارکنان حوزه علمیه احناف و تولیت مصلی بزرگ تایباد

لیست املاک قابل فروش بانک قوامین خراسان رضوی

ردیف	آدرس	پلاک ثبتی	نوع کاربری	عرصه (متر مربع)	ایمان (متر مربع)	قیمت پایه (ریال)	وضعیت
۱	سرخس- کوچه شهید سید کابلی (دخانیات) طاقانی غربی ۱۳/۸ سرنشین پلاک ۳۵	۱۷۰۴	مسکونی (آپارتمانی)	۱۵۳	۱۴۶	کارشناس دادگستری	تخلیه
۲	سرخس- خیابان امام خمینی -۱۳ بین پست سوم	۲۲۷۲	مسکونی (آپارتمانی)	۳۸۸/۵	۱۲۶	کارشناس دادگستری	تخلیه
۳	مشهد- موسوی قوچانی- موسوی قوچانی ۱۴ پلاک ۴ طبقه چهارم واحد ۶	۴۷۲۸۷	مسکونی (آپارتمانی)	-	۱۱۳/۴۳	کارشناس دادگستری	تخلیه

زمان، مهلت و محل دریافت پاکت پیشنهادات: زمان دریافت پاکت‌ها از تاریخ اولین روز درج آگهی به مدت ۱۵ روز کاری می‌باشد. مکان دریافت پاکت‌ها واحد اداری پشتیبانی مدیریت شعب بانک قوامین استان خراسان رضوی واقع در میدان جانباز می‌باشد. پیشنهادها با استی در پاکت سر بسته و مهر و امضاء شده تسلیم شود. جهت کسب اطلاعات بیشتر با شماره تلفن‌های ۵۱۳۷۶۵۲۴۷۴ و ۵۱۳۷۶۵۵۵۳۰ واحد پشتیبانی تماس حاصل فرمایید. جهت شرکت در مزایده مبلغ ۵ درصد قیمت کارشناسی را به حساب ۱۳۲۹۶۳۰۲۴۶۷۰ بانک قوامین واریز نموده و اصل فیش واریزی تحویل اداری پشتیبانی گردد. لازم به ذکر است ۵ درصد واریزی فوق مربوط به املاک تخلیه شده می‌باشد. هزینه آگهی روزنامه از برنده مزایده اخذ خواهد شد. بانک قوامین در قبول یا رد پیشنهادات اختیارات تام دارد.